

Kanjertraining op 't PuzzelsTuk

Versie november 2018

Inleiding

Theoretische Achtergrond

Mensen, volwassenen en kinderen, hebben het verlangen "erbij te horen". "Erbij horen" vergt bepaalde sociale vaardigheden die het ene kind beter gebruikt dan het andere kind. De Kanjertraining leert kinderen de sociale vaardigheden die nodig zijn om opgenomen worden in de groep. De leerkrachten van onze school zijn allemaal gecertificeerd om de training te geven. De training wordt elke twee jaar aan alle kinderen gegeven. Het andere jaar wordt er wekelijks aandacht besteed aan de afspraken en worden activiteiten uit de kanjertraining in de klas uitgevoerd.

In de training wordt gebruik gemaakt van vier petten. Deze petten staan elk symbool voor een type van gedrag. Voor met name de jongere kinderen is daar ook een dier aan gekoppeld:

Wit (tijger): De tijger is een Kanjer. Een kind dat assertief maar niet agressief is en zich in allerlei situaties goed weet te handhaven, is een tijger. Die indeling geldt trouwens niet alleen voor kinderen. Nelson Mandela is bijvoorbeeld het prototype van een Kanjer.

Zwart (pestvogel): De pestvogel vindt zichzelf geweldig: alle anderen deugen niet en hij bepaalt zelf wat hij doet.

Rood (het aapje); Probeert contact te krijgen door met de pestvogel mee te doen en overall een grapje van te maken. Het aapje neemt niets en niemand serieus. Het aapje gedraagt zich als een vervelende malloot.

Geel (het konijn): Het konijn denkt dat hij minder waard is dan anderen, is vaak bang en heeft last van faalangst.

De petten worden nooit letterlijk bij het kind opgezet. Dit om duidelijk te maken dat persoon en gedrag twee verschillende dingen zijn. Als aardig persoon kun je soms best het zwarte petje opzetten. Soms kun je in situaties verzeild raken waar je een gele pet draagt. Het mooie van dit systeem is dat de omgeving alleen maar hoeft te vragen om het zwarte of gele petje af te zetten (en de witte op) als je ander gedrag wilt zien. De leerling weet dan precies wat er van hem verwacht wordt.

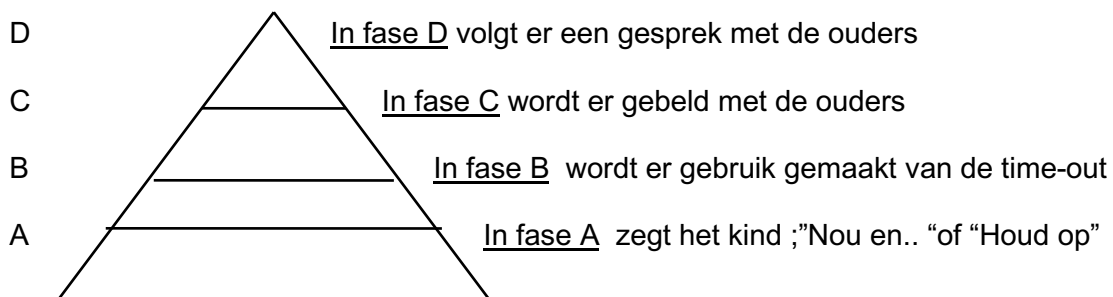
Andere voordelen en winstpunten:

- Pestproblemen worden hanteerbaar/lossen zich op.
- Leerlingen durven zichzelf te zijn.
- Leerlingen voelen zich veilig.
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken.
- Leerlingen kunnen hun gevoelens onder woorden brengen.
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen.
- Leerlingen durven cognitief te presteren.
- Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen.
- Er ontstaat een positieve leer- en werkhouding.

Afspraken

Gedragcode: toevoeging n.a.v. de Kanjertraining

1. **In elke groep wordt er gewerkt volgens de kanjermethode.**
  - a. Gebruik van de petten; zwart- rood -geel- wit.
  - b. Gebruik van de zinnen zoals:
    1. Is het de bedoeling dat...
    2. Nou en...
    3. Welke pet heb je op...
2. **Ouders worden geïnformeerd over de Kanjermethode.**
  - a. Door informatie avonden in het algemeen
  - b. Door verslag te doen van de sociaal emotionele vaardigheid van hun kind
  - c. Stukje in de schoolgids
  - d. Website: www.kanjertraining.nl
3. **Schoolafspraken:**
  - a. In het gebouw poster Kanjertraining ophangen in lijst.
  - b. Spreuken en zinnen duidelijk zichtbaar ophangen.
4. **Bij het straffen hanteren we de conflictpiramide:**

In fase A vertoont het kind ongewenst/respectloos gedrag. Het slachtoffer zegt "Stop" of bv: "Nou en" Afspraak is dat we elkaar informeren over gedrag en dit vastleggen in de incidentenmap. Voor het naar buiten gaan bij pleinwacht wordt in het speelplaatsboek gekeken, zodat men op de hoogte is van wat zich eerder heeft afgespeeld.

In fase B gaat de pester door met pesten ondanks gemaakte afspraken. Het kind gaat naar de leerkracht. Deze zorgt voor een time-out plek buiten de eigen groep. De ouders worden bij ernstige overtredingen (telefonisch) ingelicht

In fase C neemt de leerkracht contact op met de ouders van het kind en meldt het probleem. Dit vindt plaats na tweemaal te zijn gewaarschuwd en op een time-out plek te hebben gezeten.

In fase D worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek met als doel het gedrag van hun kind te bespreken. Tevens wordt gewezen op de consequentie van het gedrag.

5. **Niet luisteren in de groep**

Wil een kind na aanspreken in de groep nog niet luisteren dan wordt hij tijdelijk in een andere groep geplaatst. De leerkracht neemt tevens contact op met de ouders.

Het team van 't PuzzelsTuk heeft deze training gevolgd en deze bestond uit een 3-daagse cursus waarin de leerkrachten geïnformeerd zijn en ervaren hebben wat de kanjertraining inhoudt.

De reden dat het team voor de Kanjertraining heeft gekozen, is dat het team het pesten zoveel mogelijk wil proberen te voorkomen. De Kanjertraining geeft kinderen handvatten om niet gepest te worden. Het is tevens de bedoeling dat de Kanjertraining een rode draad vormt van groep 1 tot groep 8.

Doel van de Kanjertraining

De kanjertraining geeft kinderen handvaten in sociale situaties en daardoor komt tijd en energie vrij. De bedoeling van de kanjertraining is heel duidelijk, dat kinderen zelf leren omgaan met een moeilijke sociale situatie, daarin zelf keuzes gaan maken, wat doe ik wel en wat doe ik niet.

De leerkracht speelt hierin een duidelijke begeleidende rol in, maar kinderen zullen zelf uiteindelijk de keuze moeten maken wat ze gaan doen.

Hoe zit de Kanjertraining in elkaar?

Binnen de school hebben we 5 basisregels die in alle groepen gelden:

- 1. We vertrouwen elkaar**
- 2. We helpen elkaar**
- 3. Niemand speelt de baas**
- 4. Niemand lacht uit**
- 5. Niemand blijft zielig**

Daarnaast mogen kinderen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde regels, natuurlijk in overleg met de leerkracht. De kanjertraining werkt met vier "typetjes". Iedereen zal zich zelf in zo'n typetje kunnen herkennen. De ene keer ben je meer het ene typetje en de andere keer meer het andere. De kanjertraining behandelt deze typetjes in de klas en de effecten van het gedrag van elk typetje. Een korte omschrijving van de typetjes:

⇒ **De tijger (witte pet):**

Hij is te typeren als: zich zelf, in balans, gewoon, normaal, rustig, te vertrouwen, verantwoordelijk, aanspreekbaar op gedrag
De tijger denkt goed over zichzelf en een ander

⇒ **Het konijn (de gele pet):**

Hij is te typeren als: bang, depressief, faalangstig, stil
Het konijn denkt slecht over zichzelf en goed over een ander.

⇒ **De aap(rode pet):**

Hij is te typeren als: grapjurk, uitslover, loser, idioot, aansteller, malloot
De aap denkt niet goed over zichzelf, maar ook niet over een ander

⇒ **De pestvogel(zwarte pet):**

Hij is te typeren als: uitdager, vlerk, hork, hufter
De pestvogel denkt goed over zichzelf, maar niet over een ander. De pestvogel is vijandig en narcistisch.

De kinderen zullen al deze typetjes leren kennen. Ze zullen zichzelf er ook in herkennen. De bedoeling is dat de kinderen het tijgergedrag gaan laten zien.

In de praktijk zal het heus niet zo zijn dat we allemaal tijgers in de klas hebben, maar we kunnen elkaar nu duidelijk op het ongewenste gedrag aanspreken:

*Bijvoorbeeld leerkracht tegen kind:
Jij verstoort nu de les door er zo doorheen te schreeuwen. Is het jouw bedoeling om de les te verstoren?*

In de kanjertraining wordt nadrukkelijk aandacht besteedt aan de volgende punten:

- Gesprekstechnieken

Het doel hiervan is een praktische: zorg dat mensen je kennen.

Onbekend maakt immers onbemind.

- Leren kritiek te geven op een positieve manier en leren voordeel te doen met kritiek.

- Durf trots te zijn en blij met het leven. Wees blij met de ander en het andere.

- Let op ons eigen denken als leerkracht en ouder.

Ons denken bepaald grotendeels de reactie op omstandigheden in samenhang met gevoel, lijf en verlangen. Denk daarom positief over uzelf en uw mogelijkheden. Denk positief over mensen, en het leven in de ruimste zin van het woord om u heen.

De Kanjertraining werkt met de volgende materialen:

Groep 1 en 2

Max en het dorpje

Groep 1 en 2 en wordt elk jaar herhaald.

Voor groep 3 en 4

Max en de vogel

Het intro jaar: Het kleine kanjerboek

De jaren erna wordt er gewerkt uit het boek : Max en de klas.

Het is filosofisch en kan worden gegeven in een tijdsbestek van 2 jaar.

Voor groep 5 en 6.

Max en de zwerver

Het kan in beide jaren worden gebruikt.

Na introductie is het aan te bevelen om **het Grote Kanjerboek** te geven in groep 5 en het **kanjerwerkboek** te gebruiken als herhaling in groep 6.

Groep 7 en 8

Het kanjerwerkboek voor groep 7 en 8

Alleen het eerste jaar zal het grote kanjerboek gebruikt worden, daarna zal er gewerkt worden uit het kanjerwerkboek voor groep 7 en 8.

Daarnaast heeft elke leerkracht een algemene handleiding in de klas waar hij zijn oefeningen uit kan halen.

De kanjertraining bestaat uit een reeks van 12 lessen. Over elke les zal 2 weken gedaan worden. Dat betekent dat de kanjertraining 24 weken centraal staat. Dit zal altijd aan het begin van het jaar gedaan worden.

Het betekent niet dat er de rest van het jaar niets meer aan de kanjertraining zal worden gedaan. Leerkrachten zullen herhalen, nieuwe oefeningen etc. geven om het gewenste gedrag van de leerlingen te blijven zien.

Borging

- De Kanjertraining staat minimaal 1 x keer per jaar op de agenda van de onderwijskundige vergadering. Hier worden de afspraken aangescherpt en wordt de training geëvalueerd.
- Minimaal 1 keer per jaar wordt de Kanjertraining in de leerlingenraad besproken.
  - wordt de kanjertraining in de klas gedaan?
  - worden de afspraken gehanteerd in de klas?
  - ervaringen van de leerlingen besproken